

• **Aan dhr. Sebastiaan van Zaanen, adviseur maatschappij, Gemeente Noordwijk**
Betreffende verzoek advies taakstelling bezuinigingen.

Per mail naar taakstellingsubsidies@noordwijk.nl

CC Natascha van der Wal-Caspers, beleidsmedewerker kunst & cultuur

Noordwijk, 21 april 2025

Inleiding

De Cultuurraad Noordwijk (CRN) is op 4 april 2025 door de gemeente Noordwijk verzocht een advies uit te brengen over het conceptrapport dat is opgesteld in het kader van de taakstelling bezuinigingen (het 72% rapport). Er is ons gevraagd om onze feedback en zienswijze op de consequenties die bezuinigingen op subsidies mogelijk hebben, bekeken vanuit het perspectief van onze achterban. De CRN komt op voor cultuur in Noordwijk. Zij is geen directe vertegenwoordiger van de organisaties die directe subsidie ontvangen, maar probeert het culturele veld vanuit een breder perspectief te bekijken. Vanuit dit perspectief komen wij tot een aantal adviespunten met betrekking tot het rapport, de voorgestelde maatregelen en de mogelijke bezuinigingen. U vindt ons advies in dit document. Daarnaast hebben we een bijlage toegevoegd met een uitgebreidere toelichting.

Algemene kanttekeningen bij de taakstelling

De CRN vindt het waardevol dat er een inhoudelijk gesprek gevoerd wordt over de hoogte en effectiviteit van de directe subsidies in de gemeente Noordwijk. Het rapport geeft een grondig overzicht van wat er op dit moment is en geeft een goede aanzet tot een discussie.

Tegelijkertijd uiten we onze zorgen over de taakstelling bezuinigingen die het college heeft ontvangen van de gemeenteraad. De vraag rijst waarom er bezuinigd moet worden op directe subsidies als er in 2024 waarschijnlijk een ruim positief resultaat wordt behaald en het verwachte ravijnjaar 2026 voor de gemeente Noordwijk mee lijkt te vallen. Daarnaast zijn de gemeentelijke reserves ruim voldoende om een tekort op te vangen en geven de landelijke begrotingsregels steeds meer ruimte om deze te benutten.

De CRN vraagt zich af waarom er is gekozen voor een bezuiniging van € 600.000 op directe subsidies, terwijl deze slechts een gering deel van de gemeentebegroting uitmaken (amper 7%, zo'n € 12 miljoen op een totale begroting van ongeveer € 173 miljoen). Bovendien zijn sommige van deze subsidies gerelateerd aan wettelijk verankerde taken. De CRN pleit ervoor dat gemeenteraad en college andere keuzes overwegen als zij willen bezuinigen door te kijken naar

de andere 83% van de begroting.

Daarnaast pleit de CRN ervoor goed in te zoomen op andere opties dan een harde bezuiniging. Deze zijn ons inziens veel belangrijker en voor de lange termijn effectiever. Het rapport benoemt dit o.a. op pagina 18, 21 en bijlage 3. Er wordt daar aangegeven dat er meer onderzoek nodig is naar alternatieven voor bezuinigingen, maar dat dit buiten de scope van de opdracht valt. Deze bezuinigingsopdracht is daardoor te beperkt ingezet.

Ten slotte gaat er veel ambtelijke tijd en tijd en energie zitten in deze bezuiniging en veroorzaakt de aankondiging veel onrust in een sector die net hersteld is van de corona-periode.

Inhoudelijk adviezen met betrekking tot bezuinigingen op cultuur

Naar aanleiding van het rapport komt de CRN tot de volgende inhoudelijke constatering met betrekking tot de bezuinigingen en voorgestelde maatregelen:

1. **Cultuur ontvangt al relatief weinig subsidie in Noordwijk.** In het rapport zijn sport en cultuur samengevoegd tot één categorie. Hoewel beide belangrijk zijn, geeft deze combinatie een vertekend beeld van hoeveel geld er naar cultuur gaat. De gemeente Noordwijk besteedt namelijk al relatief weinig aan cultuur per inwoner. Volgens cijfers van het CBS geeft de gemeente bijna de helft minder uit aan cultuur dan andere gemeenten in Nederland (zie bijlage 1). Nog meer bezuinigen op cultuur brengt een relatief rijke gemeente die zich wil presenteren als Kuuroord op een bedenkelijk niveau.
2. **Niet nog meer bezuinigen op (structurele) culturele subsidies.** In de laatste perspectiefnota zijn er al bezuinigingen doorgevoerd voor de periode 2025-2028, waarbij kunst en cultuur onevenredig zijn geraakt. Onder andere door het schrappen van de subsidie voor het Poppodium en een algemene bijdrage voor Cultuur Thema 2. Een verdere bezuiniging is volgens de CRN ongewenst. Terwijl de totale uitgaven van de gemeente in de Programmabegroting 2025-2028 stegen met 7%, steeg het budget voor kunst en cultuur met slechts 6,3%. Daardoor loopt de sector jaarlijks al zo'n € 17.746 mis (Zie ook bijlage 1). Een consequentie hiervan kan zijn dat kosten worden doorberekend aan bezoekers, waardoor cultuur minder betaalbaar wordt voor lagere inkomensgroepen.
3. **Brede blik op multiplier-effecten subsidies, investeer in kunst en cultuur.** De Cultuurraad Noordwijk pleit juist voor investeringen in kunst en cultuur, omdat die de gehele gemeente ten goede komen. Uit onderzoek is gebleken dat investeringen in cultuur zichzelf terugverdienen, door de positieve invloed die deze sector heeft op aanpalende sectoren (bijv. horeca, toerisme, onderwijs), maar ook voor de leefbaarheid van de gemeente, het vestigingsklimaat voor bedrijven en de promotie van de gemeente als kuuroord. De CRN plaatst daarom kanttekeningen bij de voorgestelde maatregel 3

(beëindigen niet goed beredeneerde of bewezen subsidies). De termen 'doelmatig', 'bewezen' en 'geen toegevoegde waarde voor de samenleving' lijken te suggereren dat hier gewerkt zal worden met 'harde', prestatiegerichte, 'kwantitatieve' graadmeters. De CRN pleit echter voor een brede blik om multiplier-effecten en pay-off-effecten te beoordelen. Wat is bijvoorbeeld de individuele en collectieve bijdrage van culturele organisaties aan sectoren als toerisme, horeca, en/of (lokale) economie? Ook van belang zijn kwalitatieve aspecten, waaronder sociale cohesie, persoonlijke ontwikkeling, welzijn, maar uiteraard ook de artistieke kwaliteit van culturele producties, de reputatie van organisaties en erkenning. Daarnaast kan bekeken worden wat organisaties aan inkomsten genereren met behulp van de verleende subsidies. (zie voor een onderbouwing ook bijlage 1)

4. **Waarborg pluriformiteit van culturele veld.** De voorgestelde maatregel 2 (een vrijval ruimte in budgetten benutten) en maatregel 4 (verlagen subsidieplafonds van budgetten waar wisselende partijen gebruik van maken) prioriteren structurele subsidies ten koste van incidentele subsidies. Het rapport geeft al aan dat dit het lastiger maakt om in te spelen op initiatieven vanuit de samenleving. Een divers aanbod van kleine tot grote projecten en cultuur met een kleine en grote 'C' - zoals de Cultuurnota 2022-2025 voorschrijft - komt daarmee in gevaar.
5. **Kijk verder dan absolute bedragen en directe subsidies.** Uit het rapport blijkt niet welke doelgroepen profiteren van de subsidies (en welke niet). Ook is er geen uitsplitsing gemaakt van subsidies op persoonsniveau. Daardoor weten we niet wie het hardst getroffen worden door een bezuiniging, maar de vrees is dat dit de kwetsbaarste groepen zijn. Verder moet er naast de directe subsidies ook gekeken worden naar de indirecte subsidies, zoals investeringen in maatschappelijk onroerend goed die uit reserves worden gedekt, indirecte ondersteuning door ambtenaren en de algemene inkoop van de gemeente (bijv. de inhuur van externen). Het wordt in dit rapport niet duidelijk of directe subsidies aan externe organisaties mogelijk kostenbesparingen voor de gemeente opleveren. Het is aan te raden om te verkennen of deze bezuinigingen uiteindelijk niet leiden tot een kostenstijging op andere delen van de begroting of in de rest van de samenleving.
6. **Deel cultuursubsidie is geormerkt.** In het rapport wordt bij maatregel 6 (het verlagen van ambities als het gaat om wettelijke taken) niet duidelijk uitgelegd hoe de inkomsten die de gemeente ontvangt voor specifieke wettelijke taken, via SPUKs (Specifieke Uitkeringen), voor bibliotheken en publieke omroepen, is gekoppeld aan de subsidies die worden gegeven. Het is belangrijk dat geld dat voor een specifiek doel is bestemd, ook

daadwerkelijk daaraan wordt besteed en dat helder is wat de gemeente netto zelf bijdraagt.

7. **Kijk eerst naar nog lopende dossiers.** De dossiers van De Muze (m.b.t. het exploitatietekort) en De Schelft (nieuwbouw van een multifunctionele ruimte) zijn nog in behandeling. Deze projecten zullen een grotere financiële en organisatorische impact hebben op het culturele veld dan de huidige voorgestelde bezuinigingen. Het is belangrijk om deze dossiers in samenhang met de taakstelling te bekijken om een goed beeld te krijgen van de totale impact.
8. **Bied ruimte bieden aan culturele organisaties om andere inkomstenbronnen te vinden.** Het is goed om kritisch te kijken naar subsidies voor cultuur en eigen inkomsten van culturele organisaties. Een bezuiniging op korte termijn kan echter grote gevolgen hebben. De CRN adviseert om organisaties en makers te ondersteunen in een zoektocht naar alternatieve inkomsten. Uit eerder onderzoek naar bezuinigingen werden o.a. de volgende alternatieven genoemd om bezuinigingen op te vangen: sponsoring (bijv. voor een specifieke voorstelling in een museum); samenwerking met een andere erfgoedinstelling (waarbij een vereniging geld kan krijgen uit bepaalde fondsen en gemeentelijke organisaties juist weer niet); (intensievere) samenwerking met onderwijs; verhuur van ruimte(s) (bijv. als trouwlocatie, evenementen ontvangstruimte voor het bedrijfsleven i.s.m. de plaatselijke ondernemersvereniging); donaties leden / begunstigers verhogen; uitgaven aanpassen aan inkomsten; verkoop kunstwerken, materialen, e.d.; crowdfunding voor projecten om benodigd kapitaal op te halen.

Conclusie: bezuinigingen op cultuursubsidies onwenselijk

Wij concluderen dat bezuinigen op subsidies voor cultuur op dit moment geen goed idee is. Directe subsidies zijn een betaalbare en effectieve manier om cultuur te ondersteunen en hebben een veelvoud aan positieve effecten op de Noordwijkse gemeenschap. Door te bezuinigen riskeren we dat delen van het culturele netwerk en de infrastructuur van Noordwijk verloren gaan. Het zou zonde zijn om deze netwerken, kennis en vaardigheden die in vele jaren of zelfs decennia zijn opgebouwd, te verliezen.

In plaats daarvan moeten we ons richten op het versterken van het culturele veld in Noordwijk met een lange termijn visie. De CRN wil graag werken aan een toekomst waarin we door samenwerking en synergie nog meer resultaat kunnen behalen met de subsidies die de gemeenschap beschikbaar stelt. We denken graag mee over hoe we dit kunnen bewerkstelligen.

Tot slot onderschrijven wij het pamflet van de gezamenlijke muziekverenigingen (zie bijlage 2). Een goed voorbeeld van samenwerking in de gemeente Noordwijk die op termijn tot synergie effecten binnen het culturele veld kan leiden.

Tot een nadere toelichting gaarne bereid en met vriendelijke groet,

Cultuurraad Noordwijk

Liselotte van Diemen, Wim Hollart, Peter Olsthoorn, Lonneke Geerlings, Ciléne Vriend en Tim Verplancke

Bijlage 1: Onderbouwing advies bezuinigingen

Bijlage 2: Pamflet muziekverenigingen

Bijlage: Onderbouwing advies bezuinigingen

Inleiding

De Cultuurraad Noordwijk heeft tot doel om in de gemeente Noordwijk een samenhangend cultuurbeleid te bevorderen, onder meer als vertegenwoordiger van de culturele organisaties en in regelmatig overleg met de gemeentelijke organisatie (ambtenaren, B&W en gemeenteraad). De Cultuurraad functioneert tevens als adviesraad voor de gemeente op het gebied van cultuur.

De Cultuurraad Noordwijk ervaart in haar rol een spanningsveld tussen onze functie en het subsidiebudget. We willen graag bewaken hoe het cultuurbudget wordt besteed, maar we gaan niet over de allocatie van de gelden naar de instellingen. De Cultuurraad geeft geen inhoudelijke beoordeling van de subsidies, maar bekijkt de samenhang en maatschappelijke context.

In april 2025 is de Cultuurraad gevraagd om een advies uit te brengen over de geplande bezuinigingen op directe subsidies in de gemeente. De gemeente ontvangt vanaf 2027 minder geld van het Rijk voor de uitoefening van haar taken. Dat is de reden dat er op budgetten bezuinigd moet worden, waaronder ook op subsidies. In de gemeenteraadsvergadering van 5 november 2024 is de programmabegroting 2025-2028 vastgesteld. Hierin is een bezuiniging op subsidies opgenomen van € 500.000 met ingang van 2027, oplopend tot € 600.000, structureel met ingang van 2028. Dit wordt beschreven in de Programmabegroting 2025-2028, bijlage 4 Plan van aanpak bezuinigingen subsidies (pagina 188-189).¹

De Cultuurraad is gevraagd om signalen vanuit subsidieontvangers. Deze onderbouwing is gebruikt om ons advies op te stellen, dat verwerkt kan worden in het eindrapport van de projectgroep taakstelling subsidies.

¹ <https://noordwijk.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/d399b8f5-5cdc-4b19-b116-95ab198ce568?documentId=4bd8d291-ae96-4393-bd83-5f8eede23d7e&agendaItemId=26b0a47d-7015-470d-acdd-506cc59bb53c>

De waarde van cultuur

Belangrijke avonden als [Maestro van de Harpe Davids] herinneren ons aan hoe waardevol kunst en cultuur zijn. Om deze kracht te blijven ervaren, is het essentieel dat er faciliteiten zijn waar cultuurverenigingen hun activiteiten kunnen ontplooiën. Locaties zoals De Muze spelen hierin een cruciale rol. Ze bieden niet alleen een podium, maar ook een plek voor ontmoeting, verbinding en inspiratie.

Raadscolumn Koen Vermeulen (VVD): De kracht van cultuur, 10 december 2024²

In het 'Plan van aanpak bezuiniging subsidies' (Programmabegroting 2023-2026, p. 188-189) wordt gevraagd of de 'gemaakte kosten' (de subsidies) opwegen tegen de 'maatschappelijke baten'. Daarnaast is het onderdeel van het proces om subsidies te beoordelen op 'doelmatigheid en effectiviteit'. Toch is het vaak lastig om de maatschappelijke kosten en baten in te schatten bij het beoordelen van subsidies, inclusief subsidies voor kunst en cultuur.

Dat cultuur een toegevoegde waarde heeft, dat staat vast. Cultuur zorgt voor genot, trekt toeristen, brengt inwoners samen, biedt ruimte voor talentontwikkeling en stimuleert vernieuwing. De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap concludeerde dat de aanwezigheid van cultuur over het algemeen goed is voor het vestigingsklimaat van (internationale) bedrijven, die bijdragen aan werkgelegenheid. Daarnaast concludeerde consultancybureau PWC dat cultuur het fysieke en mentale welzijn verhoogt, wat de kosten voor zorg vermindert.³ Cultuur en (amateur)kunstbeoefening zorgen voor sociale cohesie, persoonlijke ontwikkeling en gemeenschapszin. Ten slotte is er uiteraard een intrinsieke waarde, de zelfstandige waarde van kunst en de dynamiek van de Noordwijkse creatieve sector. Redenen genoeg om te blijven investeren in cultuur in onze gemeente.

De toegevoegde waarde van kunst, cultuur en media aan het bbp van Nederland was in 2018 zo'n 26,5 miljard (ca. 3,5% van het totale bbp). De culturele en creatieve sector is goed voor 4,1% tot 4,5% van de werkgelegenheid in Nederland.⁴ De sector is hiermee iets kleiner dan de bouwsector, maar twee keer zo groot als de landbouw.

De longtail van de creatieve sector is breed. De sector heeft invloed op aanpalende sectoren zoals horeca, beveiliging, infrastructuur en techniek. En in 2011 concludeerde de *Atlas voor gemeenten* dat culturele instellingen (veel) meer opleveren dan dat ze aan subsidies kosten. In een gemeente met een groot cultureel aanbod zijn huizen meer waard, geven bewoners en bezoekers meer geld uit, willen mensen graag wonen en vestigen bedrijven zich graag.⁵ Kunst en cultuur zijn goed voor de leefbaarheid én voor de economie. Investeren in cultuur verdienen zichzelf terug.

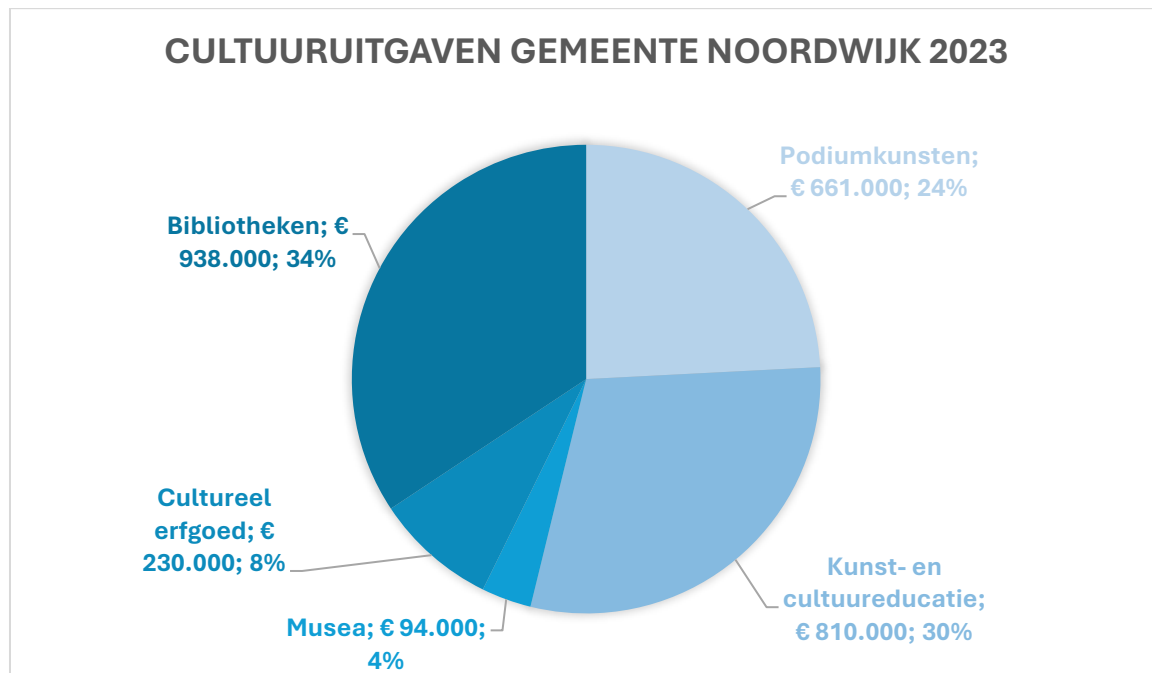
² <https://www.noordwijk.nl/actueel/raadscolumn-koen-vermeulen-vvd-de-kracht-van-cultuur/>

³ <https://www.trouw.nl/cultuur-media/subsidieslurper-cultuur-levert-wel-jaarlijks-24-miljard-euro-op~b5be62e4/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F> (achter betaalmuur)

⁴ Onderzoek naar multipliereffecten en pay-off effecten in de culturele en creatieve sector, 2022.175.2313, 11 mei 2023, p. 6; 'Schatting uit de Satellietrekening Cultuur en Media van het CBS' (2018).

⁵ <https://www.binnenlandsbestuur.nl/financien/baten-cultuur-hoger-dan-kosten>

Uitgaven aan cultuur in Noordwijk

Tabel 2 Bron: onderzoek detaillering cultuurlasten gemeenten en provincies jaarrekening 2023.xlsx, Tabel 12, uitgaven GM0575 Noordwijk (uitgaven kunst en cultuur). URL: <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/aanvullende-statistische-diensten/2024/detaillering-cultuurlasten-gemeenten-en-provincies-2023/4-samenvatting-en-conclusies>.

In 2023 gaf de gemeente Noordwijk zo'n € 2,7 miljoen uit aan kunst en cultuur (zie taartdiagram hierboven). Maar is dat nu eigenlijk veel of weinig? Gemiddeld geven gemeenten in Nederland zo'n € 18,8 miljoen uit aan cultuur per jaar. Dus Noordwijk zit daar ruim onder. Maar dat is een vertekend gemiddelde, want daar zitten ook (zeer) grote steden bij. Eerlijker is het om Noordwijk (45.734 inwoners) te vergelijken met gelijken.

Vergeleken met 43 andere gemeenten uit heel Nederland met inwoneraantallen tussen de 40.000 en 50.000, dan blijkt uit een (ongewogen) gemiddelde dat zij gemiddeld zo'n € 3.746.000 uit geven aan cultuur, oftewel zo'n 37% meer dan de gemeente Noordwijk. Terwijl Noordwijk bovengemiddeld goed scoort op kunst- en cultuureducatie en gemiddeld op podiumkunsten, blijft onze gemeente sterk achter bij musea, historische archieven, en geeft ook minder uit aan film en video, lokale pers en omroep en overige.

De gemeente Noordwijk geeft per inwoner € 60 per jaar uit aan cultuur. Dat is zo'n 45% minder dan het landelijke gemiddelde, want dat is volgens het CBS namelijk € 111 per inwoner.⁶ Oftewel: Noordwijk geeft minder uit aan kunst en cultuur dan andere gemeenten, zeker voor een tamelijk rijke gemeente.⁷

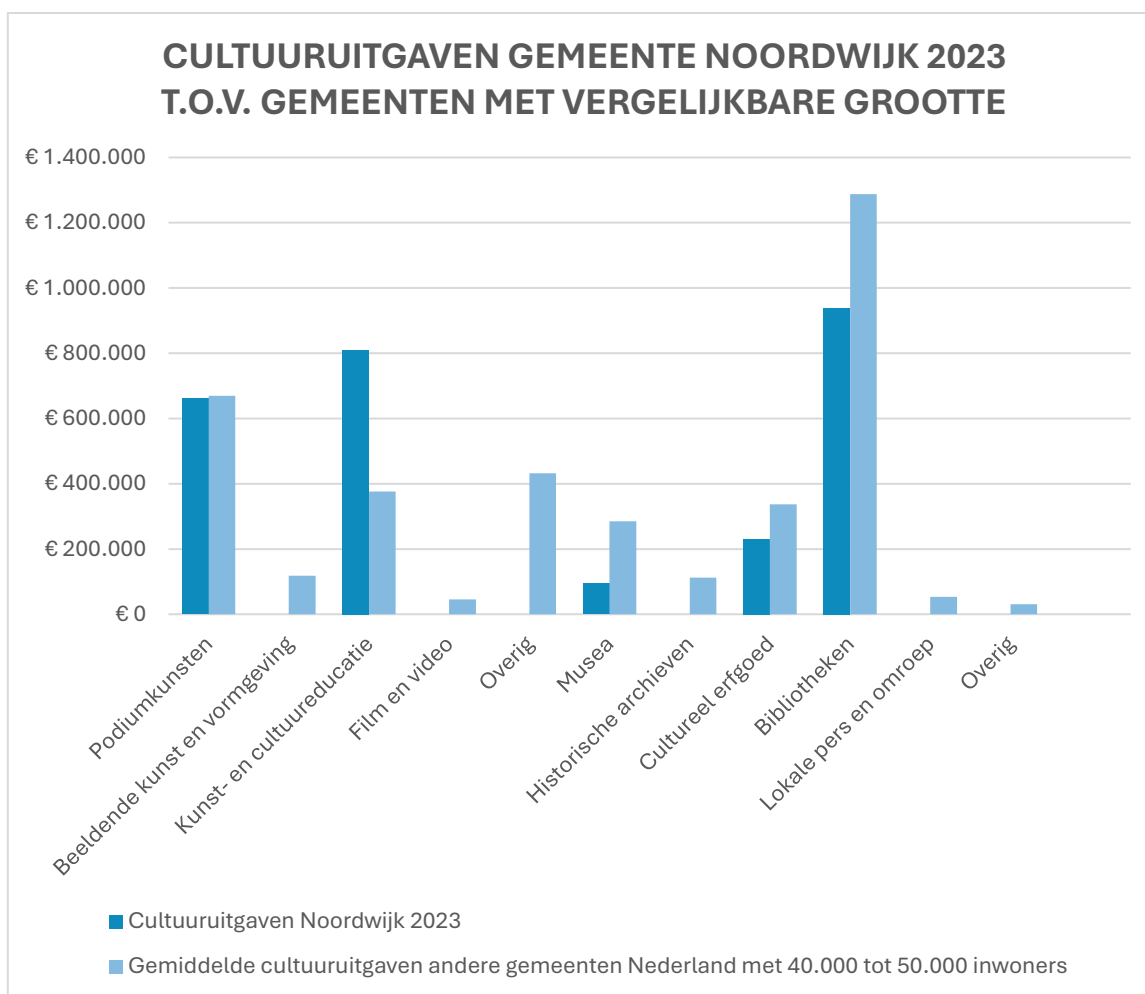
⁶ Raad voor Cultuur, *De culturele basis op orde. Kunst, erfgoed en media voor iedereen, in elke gemeente, overal in Nederland* (2022), p. 5. Het CBS schat de gemiddelde gemeentelijke uitgaven per inwoner in 2019 in op 111 euro per inwoner, maar investeringen lopen per gemeente sterk uiteen, van 245 euro per inwoner in grote steden tot slechts 12 euro per inwoner in kleinere kernen. Bron: CBS, 'Rapportage onderzoek detaillering cultuurlasten gemeenten en provincies, jaarrekening 2019' (2020).

⁷ <https://longreads.cbs.nl/materiele-welvaart-in-nederland-2022/vermogen-van-huishoudens/>; Monitor Financiële conditie gemeenten <https://vng.nl/rubrieken/onderwerpen/financiele-conditie-gemeenten-en-kapitaalmarkt>.

De gemeente Noordwijk geeft overigens bovengemiddeld veel uit aan sport (sportstimulering en sportaccommodaties), namelijk € 171 per inwoner.⁸ Dat is meer dan het dubbele dan gemiddeld wordt uitgegeven door gemeenten, namelijk € 69. Wanneer cultuur en sport samengevoegd zijn in één begrotingspost kan hierdoor een scheef beeld ontstaan.

	Noordwijk	Gemiddelde van gemeenten
Uitgaven cultuur	€60	€111
Uitgaven sport	€171	€69

Figuur 1 Uitgaven per inwoner aan cultuur en sport, gemeente Noordwijk en gemiddeld. Bron: CBS.¹

Figuur 2 Bron: onderzoek detaillering cultuurlasten gemeenten en provincies jaarrekening 2023.xlsx, Tabel 12, uitgaven GM0575 Noordwijk (uitgaven kunst en cultuur). URL: <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/aanvullende-statistische-diensten/2024/detaillering-cultuurlasten-gemeenten-en-provincies-2023/4-samenvatting-en-conclusies>. NB: Deze data is incompleet en/of verkeerd geordend. De uitgaven aan 'Lokale pers en omroep' staan namelijk op €0, terwijl de uitgaven aan Bollenstreek Omroep in 2022-2025 zo'n € 71.465 per jaar was. Dat is juist weer iets meer dan het gemiddelde van € 53.000.

Opvallend is dat de gemeente Noordwijk ook meer ontving aan cultuurinkomsten (baten) dan gemiddeld. In 2023 ontving de gemeente € 426.000 aan cultuurinkomsten (gemiddeld vergelijkbaar € 448.000). Per inwoner heeft de gemeente Noordwijk € 9 aan cultuurinkomsten (gemiddeld vergelijkbaar € 7). Per saldo is de bijdrage aan cultuur voor onze gemeente dus nog lager.

⁸<https://www.ad.nl/noordwijk/gemeente-noordwijk-geeft-bovengemiddeld-veel-geld-uit-aan-sport-a0b5207b/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>

Culturele voorzieningen in de gemeente Noordwijk

Een aantal culturele organisaties zijn opgenomen in de Basisinfrastructuur (BIS) Noordwijk⁹ ontvangen structurele, meerjarige subsidies. Deze instellingen vervullen een cruciale functie. De gemeente heeft al vele jaren een structurele subsidierelatie met deze instellingen, te weten¹⁰:

- Bibliotheek Bollenstreek
- Theater en Cultureel Centrum De Muze
- NoVaTo
- Muziekschool Music Blvd
- De Schelft
- Genootschap Oud-Noordwijk (Museum Noordwijk/Streekmuseum Veldzicht)
- Bollenstreek Omroep

NB: De Schelft wordt wel genoemd als BIS, maar staat niet in de programmabegroting 2025-2028.

De verhoging van de structurele subsidie voor BIS-instellingen vanaf 2025 met € 15.746 (+15% t.o.v. 2022-2024) naar € 120.746 is welkom, maar dat blijft alsnog achter bij de inflatie in de periode 2022-2025, namelijk 18%.¹¹ Eerder stelde de Cultuurraad al kritische vragen bij de inflatiecorrectie van subsidies, en wijze waarop deze bedragen jaarlijks geïndexeerd worden (of niet).¹²

Als we kijken naar de nabijheid van voorzieningen (in het jaar 2023), dan zien we dat de gemeente Noordwijk wisselend scoort t.o.v. het Nederlandse gemiddelde. Het in stand houden van deze minimale culturele infrastructuur is noodzakelijk.

Gezien de nieuwe Bibliotheekwet, die voorschrijft dat inwoners binnen een redelijke afstand van een bibliotheek moeten wonen, is het bijvoorbeeld onwenselijk om een vestiging van de bibliotheek te sluiten, zoals eerder is voorgesteld voor de vestiging Noordwijkerhout. De gemeente zou dan direct slechter scoren dan gemiddeld in Nederland.¹³

	Gemiddelde Nederland	Noordwijk
Bibliotheek		
Afstand tot bibliotheek	2,0	1,3
Musea		
Afstand tot museum	4,3	3,1
Aantal musea		
Binnen 5 kilometer	3,3	2,5
Binnen 10 kilometer	8,1	7
Binnen 15 kilometer	21,3	25,7
Podiumkunsten (excl. festivals)		
Afstand tot podiumkunsten	4,9	3,5
Aantal podiumkunsten		
Binnen 5 kilometer	2,9	0,6
Binnen 10 kilometer	6,9	2,1
Binnen 15 kilometer	16,2	9,8
Poppodia		
Afstand tot poppodium	10,2	11,8
Bioscoop		
Afstand tot bioscoop	6,5	9,7

⁹ Niet te verwarren met de landelijke Basisinfrastructuur (BIS) vanuit het Ministerie OC&W.

¹⁰ Cultuur in de Kern. Cultuurnota gemeente Noordwijk 2022 - 2025, p. 34-38

¹¹ <https://www.bollenstreekomroep.nl/gemeente-noordwijk-verhoogt-structurele-subsidie-voor-cultuur/>

¹² Betreffende verzoek advies subsidieverordeningen Muziekverenigingen, Amateurkunst en Culturele evenementen, 25 april 2024.

¹³ <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2023/30/nabijheid-van-bibliotheekvoorzieningen-2019-2021-en-2022-versus-2014>

Aantal bioscopen		
Binnen 5 kilometer	1,3	0
Binnen 10 kilometer	2,9	0,5
Binnen 15 kilometer	7,3	6,8

Tabel 3 Nabijheid van voorzieningen 2023. Bron: <https://noordwijk.incijfers.nl/jive>; <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/80305ned/table?dl=A0ED4>.

NB De Muze is waarschijnlijk niet als volwaardige bioscoop aangemerkt.

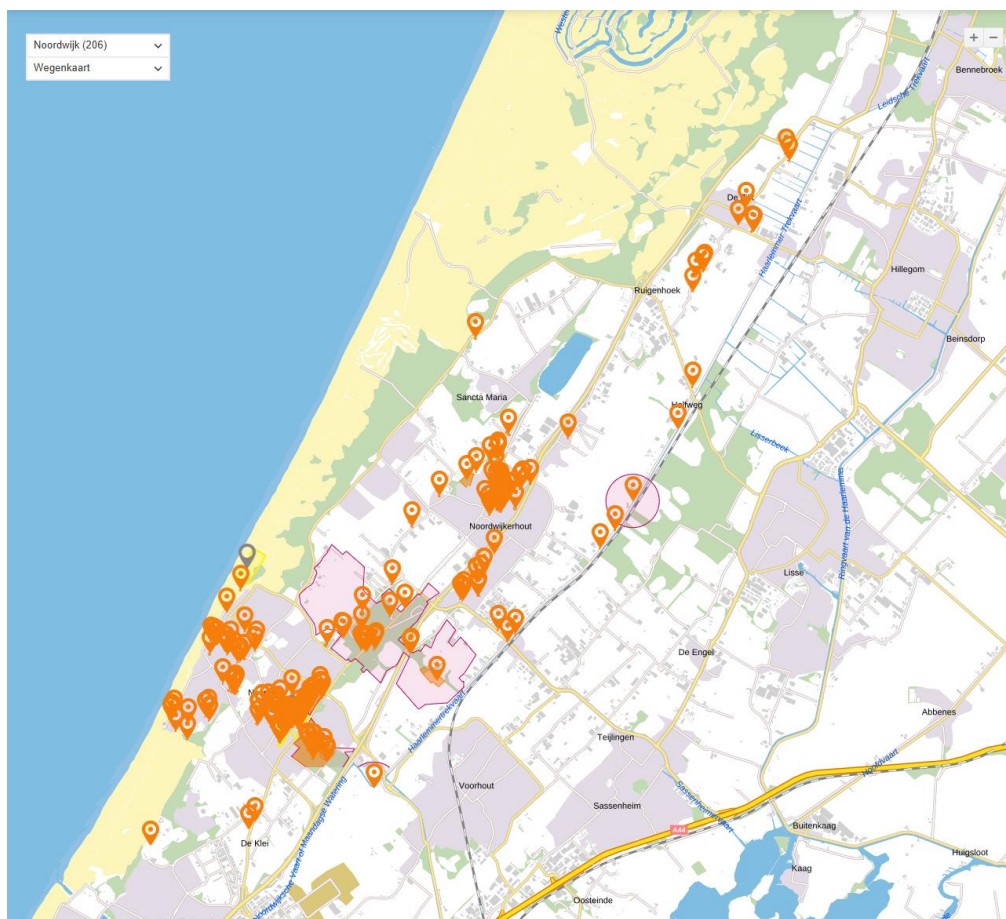
Daarnaast heeft de gemeente Noordwijk 86 rijksmonumenten en 157 gemeentelijke monumenten.¹⁴ Dat is iets meer dan gemiddeld voor de bollenstreek.

		Rijksmonumenten	Gemeentelijke monumenten
	Noordwijk	86	157
	Katwijk	56	261
	Teylingen	105	85
	Lisse	34	95
	Hillegom	7	24

Bron: Rijksmonumenten; regio (indeling 2022), 1965-2021. Bron: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85296NED/table>; monumenten.nl.

¹⁴ De gemeente Noordwijk heeft monumenten in de volgende categorieën: Archeologie 0; Bestuurs-, rechts- en overheidsgebouwen 3; Boerderijen, molens en bedrijven 6; Cultuur, gezondheid en wetenschap 0; Handels-, opslag- en transportgebouwen 1; Kastelen, landhuizen en parken 18; Niet bekend/geen Rijksmonument 0; Religieuze gebouwen 8; Sport, recreatie, vereniging en horeca 2; Uitvaartcentra en begraafplaatsen 5; Verdedigingswerken en militaire gebouwen 1; Voorwerpen op pleinen en dergelijke 2;

Weg- en waterbouwkundige werken 1; Woningen en woningbouwcomplexen 39. Bron: Rijksmonumenten; regio (indeling 2022), 1965-2021. Bron: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85296NED/table>.

Figuur 3 Locaties van 206 gemeentelijke monumenten in gemeente Noordwijk. Bron: <https://erfgoedregistratie.nl/gemeente/Noordwijk>.

Bezuinigingen in de Programmabegroting 2025-2028

Als de gemeente Noordwijk haar investeringen niet op peil houdt dan loopt zij het risico dat haar culturele infrastructuur sluipenderwijs uitgehold wordt. Deze uitholling komt tot uiting in de Programmabegroting 2025-2028, waar het budget voor kunst en cultuur al relatief gekrompen is. Terwijl de totale uitgaven van de gemeente stegen met bijna 7%, steeg het budget voor kunst en cultuur met slechts 6,3%.¹⁵ Feitelijk is dat al een verkapte bezuiniging geweest. Als het budget was mee gestegen dan was dit budget € 17.746 hoger geweest.

Een eventuele bezuiniging baart de CRN zorgen, omdat structurele, meerjarige subsidies van levensbelang zijn voor de culturele infrastructuur. We moeten voorkomen dat de gemeente Noordwijk afhankelijk wordt van cultuur in nabijgelegen steden als Leiden en Haarlem en daarmee minder aantrekkelijk wordt. Het is bovendien niet in lijn met de visie van de nationale Raad voor Cultuur en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen om te streven naar een bredere geografische spreiding van kunst en cultuur: niet alleen in de steden, maar óók in de regio.¹⁶

¹⁵ <https://www.bollenstreekomroep.nl/cultuurraad-noordwijk-bezuinig-niet-op-poppodium-en-muze/>

¹⁶ <https://www.raadvoorcultuur.nl/sectoren/sectoradviezen/documenten/adviezen/2019/04/11/advies-cultuurbestel-2021-2024-cultuur-dichtbij-dicht-bij-cultuur>

Harmoniekapel

Crescendo

Noordwijk

Muziekverenigingen uit Noordwijk, Noordwijkerhout en De Zilk bundelen hun krachten.

De gemeente Noordwijk kent na de gemeentelijke fusie zes muziekverenigingen die hun krachten bundelen en gezamenlijk optrekken.

De muziekverenigingen bestaan al vele tientallen jaren. Een aantal heeft het 100-jarig bestaan gevierd of gaat dit binnenkort doen. Zij nemen een niet weg te denken plaats in de gemeenschappen van Noordwijk, Noordwijkerhout en De Zilk. Daarmee kunnen zij met recht tot het cultureel erfgoed van de betrokken kernen worden gerekend.

De verenigingen tezamen bieden aan honderden leden, jong en oud, een muzikale basis om hun favoriete hobby, het maken van muziek, te beoefenen. Wekelijks worden er repetities gehouden voor de uitvoeringen, binnen en buiten de regio, die in de loop van het jaar in zalen en in de openlucht plaatsvinden. Deze uitvoeringen kunnen steevast rekenen op een grote publieke belangstelling. Niet onvermeld mag blijven de bijdragen die de verenigingen leveren aan diverse publieke evenementen, zoals Koningsdag, Dodenherdenking, Sinterklaasintocht, Kerstwandeling en ensembles in de kerk. De muziekverenigingen dragen op deze manier bij aan de identiteit van de gemeente Noordwijk.

Daarnaast spelen de verenigingen ook in educatief opzicht een belangrijke rol. In opdracht van de gemeente verzorgen de verenigingen de muzikale opleidingen, die voldoen aan de landelijk opgestelde richtlijnen en waarbij gebruikgemaakt wordt van professionele docenten. Op dit gebied bestaat er ook een goede samenwerking met de basisscholen. Voor deze educatieve taak kunnen de muziekverenigingen rekenen op financiële ondersteuning vanuit de gemeente.

Daarnaast dragen de leerlingen zelf bij aan de kosten van de opleidingen. Maar ondanks die eigen bijdragen zouden wij zonder financiële steun van de gemeenten deze taak niet kunnen uitvoeren.

Zelfwerkzaamheid staat hoog in het vaandel van de verenigingen. Door allerlei acties, van het werven van donateurs en sponsors tot het houden van loterijen en deelname aan de Anjeractie, proberen wij onze verenigingen financieel gezond te houden. Maar natuurlijk speelt het algemene subsidiebeleid van de gemeenten daarbij een belangrijke rol.

Over het subsidiebeleid, gericht op de muzikale opleiding en op de ondersteuning van de verenigingen, is na de laatste berichtgeving van de gemeente bezorgdheid ontstaan. Wij maken ons daar zorgen over.

Het moet de huidige gemeenteraadsleden er alles aan zijn gelegen om over het te voeren culturele subsidiebeleid duidelijkheid te scheppen en onze verenigingen ook in financieel opzicht een goed toekomstperspectief blijven bieden in de gemeente Noordwijk.

De politieke partijen in de gemeente Noordwijk hebben de verantwoordelijkheid om het voortbestaan van het typisch culturele erfgoed in de vier kernen te ondersteunen en te beschermen.

Vanzelfsprekend zijn wij bereid om mee te denken en te praten over de vormgeving van het subsidiebeleid.

Wij roepen alle politieke partijen op om in de verkiezingsprogramma's het belang van het behoud en uitbouw van het cultuurbeleid op te nemen. Het maakt voor de kiezer maar ook voor ons helder hoe de partijen tegen het culturele voorzieningenniveau in het nieuwe Noordwijk in het algemeen en tegen de plaatselijke muziekverenigingen in het bijzonder aankijken.

Graag krijgen wij de gelegenheid om de inhoud van dit pamflet mondeling toe te lichten.

Muziekvereniging "St. Jeanne d'Arc".

R.K. Fanfarekorps Excelsior.

Muziekvereniging Echo der Duinen.

Drumfanfare Altesa.

Harmoniekapel Crescendo.

Chr. Muziekvereniging De Harpe Davids.

Februari 2025

Adviesraad Sociaal Domein Noordwijk

Aan het college van B&W van de gemeente Noordwijk,

Aan de gemeenteraad van de gemeente Noordwijk,

Aan de Projectgroep taakstelling bezuiniging subsidies,

Noordwijk, 24 april 2025

Geachte heer, mevrouw,

Ik verzoek u kennis te nemen van bijgaand advies van de Adviesraad Sociaal Domein Noordwijk. Het advies bevat de door de Adviesraad gewenste uitgangspunten voor de noodzakelijke bezuinigingen in de komende jaren.

De Adviesraad stelt het op prijs van u te mogen vernemen in welke mate ons advies belangrijk is geweest voor uw besluitvorming.

Met vriendelijke groet,

H van Dongen

P.J.W.J. van Dongen, voorzitter Adviesraad Sociaal Domein Noordwijk

Noot: ik verzoek de Projectgroep taakstelling bezuiniging subsidies bijgaand advies door te (doen) geleiden naar het college van B&W en de gemeenteraad.

Adviesraad Sociaal Domein Noordwijk

Betreft: Advies over het Onderzoek naar de doelmatigheid van en bezuinigingsmogelijkheden op de subsidies van de gemeente Noordwijk.

Algemeen

Een gemeente is meer dan een losse verzameling huizen en gebouwen, die op een bepaalde plek in Nederland staan. De mensen die in die huizen wonen en de mensen die in de gebouwen verblijven en werken, hebben iets gemeen met elkaar. Dat is iets dat mettertijd ontstaan is, iets dat het gemeenschappelijke van alle inwoners vertegenwoordigt. Een gemeente is een waardengemeenschap. Door gezamenlijke waarden met elkaar af te spreken en te koesteren, ontstaat het gevoel: dit doen we met en voor elkaar. Als in de loop van de tijd de bestaande waarden langzamerhand bijgeslepen worden tot nieuwe waarden, veranderen de prioriteiten mee die de inwoners met elkaar afgesproken hebben. Door externe oorzaken kunnen die prioriteiten sneller veranderen dan verwacht.

Uitgangspunten voor de bezuinigingen in de komende jaren

De Adviesraad is er voorstander van dat elke subsidie-ontvangende organisatie iets merkt van de aankomende bezuinigingen. De Adviesraad stelt voor dat de subsidie van elke organisatie slechts ten dele wordt gecompenseerd voor de inflatie. De Europese Centrale Bank streeft naar een inflatie van 2% op jaarbasis. De Adviesraad Sociaal Domein stelt voor om geen inflatiecorrectie toe te passen voor die 2%. Is er meer inflatie dan die 2% per jaar, dan wordt het meerdere wel gecompenseerd, tenzij dat door een bezuinigingsbesluit niet het geval is. Door dit uitgangspunt toe te passen, is er voor alle organisaties een zekere pijn. Resteert een bezuinigingsnoodzaak voor het gedeelte van de inflatiecorrectie dat wel gecompenseerd wordt.

Advies voor de echte keuzes die gemaakt moeten worden

Gezamenlijke waarden zijn het uitgangspunt

De bezuiniging waartoe op landelijk niveau voor de komende jaren is besloten, heeft een – hierboven aangegeven - externe oorzaak. Bij de reactie op die landelijk opgelegde bezuiniging moeten volgens de Adviesraad Sociaal Domein de gezamenlijke waarden van onze gemeente Noordwijk het uitgangspunt zijn. Welke organisaties zijn het meest in het oog springend, als je moet uitgaan van je gemeenschappelijke waarden? Dat zijn volgens de Adviesraad vooral kleine organisaties die veelal uit burgerinitiatieven ontstaan zijn en bijna zonder uitzondering in stand worden gehouden door de inzet van vrijwilligers. De Adviesraad pleit ervoor dat zij worden ontzien bij een hogere inflatie dan 2% per jaar. Door hiervoor te kiezen, wordt ook een waardering uitgesproken vanuit de gemeente voor de vaak jarenlange inzet van deze vrijwilligers. Het getuigt van durf om dit te doen in tijden van bezuinigingen. En dat zal hopelijk weer leiden tot meer animo bij de inwoners om vrijwilliger te worden.

Ruimte moet blijven voor nieuwe initiatieven

Op de tweede plaats spreekt de Adviesraad als zijn voorkeur uit dat er ruimte blijft voor nieuwe initiatieven. Nieuwe initiatieven zijn uitingen van betrokkenheid bij de eigen waardengemeenschap. Zolang die mogelijk blijven, wordt de spirit van de samenleving gevoed. Het is daarbij wel van belang te benadrukken dat het echt nieuwe initiatieven moeten zijn, die geen onderdeel uitmaken van reeds bestaande organisaties. Het mogen ook initiatieven zijn voor een of enkele dagen. Maar geen nieuwe wijn in oude zakken. Van nieuwe initiatieven verwachten wij dat zij niet nalaten om samenwerking te zoeken met reeds bestaande organisaties en groepen. Door samen te werken kan in de oude organisaties nieuw elan ontstaan.

Bezuinigingen als unieke kans om inefficiëntie tegen te gaan

Naast de ambtelijk genoemde mogelijkheden om te bezuinigen (vrijgevallen budgetten benutten, niet goed onderbouwde of niet goed bewezen subsidies beëindigen, plafonds toekennen aan budgetten van wisselende partijen), pleit de Adviesraad voor het beter benutten van de inrichting van het Sociaal Domein. Enkele jaren geleden hebben wij ons in hoge mate ingezet om te komen tot 1 loket in het Sociaal Domein. Eén plek waar de inwoner terecht kan voor al zijn of haar vragen. Nadat met veel pijn en moeite een dergelijk loket gerealiseerd is, constateren wij dat de naam 1 Lokaet geworden is tot een soortnaam en niet meer de betekenis heeft die er indertijd mee bedoeld is, namelijk een loket waar je met al je vragen op elk terrein binnen het Sociaal Domein terecht kunt. Naast het loket van Voor Ieder 1 is er nu het Sport- en cultuurlokaet. De Adviesraad vindt deze ontwikkeling niet wenselijk. Het lijkt ons een veel efficiëntere besteding van overheidsgeeld om 1 echt overkoepelend loket te realiseren, dus voor alle onderdelen van het Sociaal Domein.

Een andere inefficiëntie is het overnemen van succesrijke activiteiten van vrijwilligersorganisaties in het Sociaal Domein door professionele organisaties in datzelfde domein, maar dan uitgevoerd door betaalde krachten. Wij zijn van mening dat bij het verlenen van subsidies aan professionele organisaties zorgvuldig nagegaan moet worden, of eenzelfde activiteit waarvoor subsidie wordt aangevraagd, niet reeds wordt uitgevoerd door een vrijwilligersorganisatie. Als dat niet bekend is, is het raadzaam dat de gemeente dit actief nagaat, voordat subsidie verleend wordt.

Iets soortgelijks is aan de orde als er in de loop van de tijd verschillende organisaties zijn ontstaan, die – gedeeltelijk - overlappende activiteiten hebben. Op basis van nader onderzoek kan besloten worden om meer efficiëntie na te streven door gelijksoortige activiteiten die door subsidie in stand gehouden worden, samen te voegen.

Conclusie

Als Adviesraad Sociaal Domein achten wij het niet onze taak uitspraken te doen over bezuinigingen bij concrete afzonderlijke organisaties. In het bovenstaande hebben we de uitgangspunten en contouren proberen te schetsen, die naar onze mening maatgevend kunnen zijn voor de keuzes die gemaakt moeten worden.

(Bovenstaande is een samenvatting door de voorzitter van een discussie, gevoerd tijdens de vergadering van de Adviesraad op 15 april 2025.)

ADVIES OMGEVINGSKWALITEIT op verzoek van de gemeente Noordwijk voor ondervermeld verzoek:

Datum aanvraag	:	4 april 2025
Datum vergadering	:	23 april 2025
Dossiernummer gemeente	:	
Samenwerking ID	:	N.v.t.
DSO nummer	:	N.v.t.
Adresgegevens object	:	N.v.t.
Omschrijving werkzaamheden	:	<ul style="list-style-type: none">• Concept rapport Onderzoek naar de doelmatigheid en bezuinigingsmogelijkheden op subsidies (72%-versie)• Bijlage 2 Concept Subsidieboek (in opbouw)• Bijlage 4 Verkenning strategische keuzen• Bijlage 5 Verslag focusgroep bezuinigingen op subsidies <p>Graag ontvangen wij uiterlijk 21 april 2025:</p> <ul style="list-style-type: none">• uw feedback op de eerste aanzet van de concept-rapportage (72%).• uw zienswijze op de consequenties die bezuinigingen op subsidies mogelijk hebben, bekeken vanuit het perspectief van uw achterban. <p>Uw inbreng verwerken wij vervolgens in een apart hoofdstuk in de rapportage.</p>
Dossiernummer DSL	:	N.v.t.

Advies

De verenigingen zijn bijzonder waardevol in meerdere opzichten voor de gemeente Noordwijk, en zijn onmisbaar voor de bescherming van onze lokale geschiedenis. In een plaats als Noordwijk en ook in Noordwijkerhout en de Zilk, waar modernisering snel gaat, vormen zij het geweten en het geheugen van de gemeenschap.

Ook voor de Adviescommissie Omgevingskwaliteit is die kennis van betekenis.

De kleine erfgoedverenigingen ontvangen relatief weinig subsidie. Het museum Noordwijkerhout van Toen ontvangt ook een minimaal bedrag. Met kleine budgetten en grote inzet wordt relatief heel veel gerealiseerd. Een korting (bij een kaasschaaf methode) op de subsidie zal dan ook net te veel zijn. En dat moet voorkomen worden.

Overwegingen**1. Kleine erfgoedverenigingen zorgen ervoor dat het unieke verhaal van de gemeente Noordwijk levend blijft**

Er is een rijke, unieke geschiedenis van onder meer visserij, kruidenteelt, bollenteelt, kostscholen, landgoederen, psychiatrische instellingen en badcultuur. Door verhalen, foto's en objecten te bewaren, blijft deze identiteit zichtbaar voor volgende generaties.

2. Vrijwillige inzet en gemeenschapszin

Deze verenigingen draaien vaak volledig op vrijwilligers. Ondanks weinig subsidie, brengen zij mensen samen die een passie hebben voor hun omgeving. In de gemeente Noordwijk zie je dat terug in lokale initiatieven zoals tentoonstellingen, lezingen, historische wandelingen en publicaties over de dorpen.

3. Waakhondfunctie

Zonder deze verenigingen zouden veel oude gebouwen of landschappen al verdwenen zijn. Ook houden ze ontwikkelingen kritisch in de gaten. Denk aan Noordwijk-Binnen, waar verenigingen pleiten voor behoud van historische gevels en kerken, ook al is er commerciële druk op de grond.

4. Educatie en bewustwording

Ze maken inwoners bewust van hun eigen geschiedenis dat mede zorg draagt voor een gemeenschapszin. In de gemeente Noordwijk organiseren de verenigingen lezingen of schoolprojecten, zodat kinderen al jong leren over de lokale geschiedenis.

5. Toeristische en economische waarde

Erfoed trekt bezoekers aan. Zelfs kleinschalige erfoedroutes of musea zoals het Museum Noordwijk en Noordwijkerhout van Toen dragen bij aan toerisme. Dat zorgt voor inkomsten en werkgelegenheid, direct en indirect.

Namens de Adviescommissie Omgevingskwaliteit,

Noordwijk, 30 april 2025

Van: Sportraad Noordwijk

Aan: projectgroep taakstelling bezuiniging subsidies

Betreft: advies m.b.t. onderzoek naar de doelmatigheid en bezuinigingsmogelijkheden op subsidies

Geachte lezer,

Hiermee stuur ik u namens het bestuur van de Sportraad Noordwijk (SRN) het advies naar aanleiding van het onderzoek naar de doelmatigheid en bezuinigingsmogelijkheden op subsidies door de gemeente Noordwijk. Allereerst wil ik waardering uitspreken voor de moeite die genomen is om onderzoek te doen naar de taakstelling vanuit het College van B&W; naar de mening van de SRN kan dit onderzoek bijdragen aan een weloverwogen besluitvorming.

In eerste instantie ziet de SRN veel herkenning in de informatie die voor het onderzoek van de projectgroep gebruikt is. Of het nu de strategische visies zijn, de beleidsstukken of de gesprekken met de focusgroepen, veel zaken mogen bekend verondersteld worden:

- We willen dat onze kinderen gezond en veilig op groeien en dat onze inwoners meedoen, in een gezonde en energieke leefomgeving;
- Sport & cultuur zijn voor iedereen;
- Gemeentelijke thema's als prettig wonen, een betrokken gemeenschap, prettig samenleven en gelukkig oud worden gaan hand in hand met sport en bewegen;
- De gemiddelde levensverwachting stijgt door een gezondere leefstijl, er is een groei in het aantal huishoudens doordat inwoners langer zelfstandig blijven wonen, kinderen het huis uitgaan en een groeiend aantal alleenstaanden;
- Een verschuiving van de (gezondheids-)focus op preventie, ouderen langer actief laten deelnemen, versterken van gezondheidsvaardigheden en veerkracht bij de jeugd en het creëren van een gezonde leefomgeving;
- Een gevoel van saamhorigheid draagt bij aan een goed functionerende samenleving, sociale cohesie is een optelsom van sociaal vertrouwen en sociale participatie. Sociale cohesie is een thema voor de lange termijn: de bevolking groeit, de vergrijzing neemt toe, waarbij sociale participatie vooral via verenigingen en vrijwilligerswerk tot stand komt;
- De sociale cohesie in ons land is hoog maar staat onder druk door toenemende onverdraagzaamheid, individualisme en normvervaging.

Het zal niet verbazen dat de SRN deze observaties deelt. En dat sport & bewegen hierin een essentiële rol spelen, lijkt ons ook evident.

Effectiviteit subsidie

Het 72% rapport doet vermoeden dat het onderzoek gericht is op het onderzoeken van de doelmatigheid van subsidies. Vermeld wordt het uitgangspunt om de doelmatigheid te vergroten, waarbij doelmatigheid wordt afgemeten aan de mate waarin beleidsdoelen behaald worden. Echter, het gevolgde proces blijkt slechts tot doel te hebben om tot de gestelde bezuiniging te komen; een taakstelling van EUR 500.000 respectievelijk 600.000 te bezuinigen op de gemeentelijke subsidies. Het rapport vermeldt dat hiertoe al besloten is (door het College van B&W, veronderstelt de SRN). Het voorziene "ravijnjaar" lijkt daarbij een grote rol te spelen. Dat leidt bij de SRN tot de vraag of hier een directe koppeling tussen bestaat? Deze vooronderstelling leidt naar onze mening tot een onjuiste invalshoek van het onderzoek en strookt niet met de tenaamstelling: niet de doelmatigheid van subsidies is het uitgangspunt, maar de mogelijkheden om tot de bezuinigingsdoelstelling te komen.

Deze vooronderstelling kleurt dan ook in belangrijke mate dit advies. Het rapport koppelt doelmatigheid en effectiviteit van subsidies aan de impact ervan, echter impact en effectiviteit zijn in deze zin verschillende begrippen. Daarbij stelt de projectgroep dat maatschappelijke impact van bezuinigingen op subsidies moeilijk te meten is. Uit het rapport blijkt dat dit slechts ten dele waar is; vermeld wordt dat de relatie tussen sport en gezondheid goed onderzocht en bewezen is. Een andere notie is dat een hogere eigen bijdrage drempelverhogend werkt voor deelname aan gesubsidieerde activiteiten. Elders wordt opgemerkt dat met betrekking tot voornoemde impact een causaal verband

tussen subsidie en resultaat moeilijk aantoonbaar is. Echter, een verband tussen minder subsidie en hogere zorgkosten is zeker causaal en wordt regelmatig benoemd.

De SRN geeft er dan ook de voorkeur aan om haar advies niet op te stellen vanuit de opdracht tot een bezuiniging te komen, maar te richten op de effecten van de voorgestelde maatregelen en hiervoor alternatieven aan te dragen.

Analyse

Vooropgesteld: de maatschappelijke kosten voor sport en bewegen zijn aanzienlijk. Het onderzoek biedt hier onvoldoende inzicht in, al is één van de vermelde subsidies een bijdrage aan het Sportbedrijf Noordwijk. Niet vermeld is of dit ten behoeve van accommodaties is, of voor bijvoorbeeld de inzet van buurtsportcoaches. De financiering van georganiseerde sport vindt veelal plaats door een niet-commerciële prijsstelling voor het gebruik van accommodaties en valt daarmee buiten het kader van dit onderzoek. In het verslag van de focusgroep voor sport wordt vermeld: per hoofd van de bevolking gaat veel geld naar sportaccommodaties. Dit kunnen wij niet staven op basis van het onderzoek en wordt daardoor een loshangende bewering in het rapport. De SRN sluit echter niet haar ogen voor het gegeven dat er indirecte maatschappelijke kosten gemoeid zijn.

Het verslag van de focusgroep voor sport biedt een goed aanknopingspunt voor ons advies. Daarin zijn de volgende elementen opgenomen:

1. Bezuinigingen op subsidies voor sport raken elke doelgroep (van jong tot oud) en zullen leiden tot hogere kosten om aan sport deel te nemen;
2. Minder beweging leidt tot afnemende gezondheid als gevolg van o.a. overgewicht, beweegarmoede en mentale problemen;
3. Inwoners zullen eerder in sociale isolatie raken wanneer zij niet langer samen sporten en verenigingen bezoeken;
4. De sociale cohesie neemt af door afnemende sportparticipatie en daarbij behorend vrijwilligerswerk;
5. In plaats van de benutting van accommodaties en de buurtsportcoaches te bevorderen (= kans), zetten de voorgestelde maatregelen in op afbraak van deze voorzieningen;
6. Inwoners met lagere inkomens en sociaaleconomisch kwetsbaren worden harder geraakt door de voorgestelde maatregelen.

Ergo, de voorgestelde aanpak neemt niet de beleidsvoornemens als uitgangspunt, slechts het behalen van een financiële besparing. Daarbij worden neveneffecten voorzien die de SRN als zeer onwenselijk kwalificeert: kwetsbare groepen zullen het hardst getroffen worden, sociale en gezondheidsproblemen zullen toenemen terwijl participatie en betrokkenheid in de samenleving zullen afnemen. Ons advies kan dan ook niet anders luiden dan dat bezuinigen op subsidies voor sport en bewegen zeer onverstandig is en niet slechts vanuit financieel perspectief beoordeeld moet worden.

Financieel

Hoewel er de nodige cijfermatige onderbouwing in het onderzoek is opgenomen, biedt dit voor ons advies onvoldoende houvast. Vooral het ontbreken aan inzicht in de opbouw van subsidies voor sport en bewegen, brengt ons niet tot een gericht advies. Wel kunnen we enkele, meer algemene observaties optekenen:

- Subsidies van grotere omvang maken slechts 6% van het aantal uit, maar slokken 81% van het bedrag op. Naar de aard van deze subsidies is het voor ons gissen;
- Vermeld wordt dat projectsubsidies in veel gevallen naar dezelfde organisaties gaan, maar onvermeld is welke organisaties dit zijn (en of dit sport en bewegen betreft).

Aangezien er een financiële insteek voor het onderzoek is gekozen, ziet de SRN graag toegevoegd dat als alternatief voor bezuinigen het volgende overwogen kan worden:

- Bieden de aanpassingen in de Voorjaarsnota van het kabinet aanleiding om het “ravijnjaar” als minder dramatisch te bezien?
- Zoals vermeld in het rapport, laat de jaarrekening van de gemeente opeenvolgende jaren een overschot zien. Hoewel het rapport dit als incidenteel aanmerkt, doet de welhaast structurele aard van dit overschot vermoeden dat er hetzij sprake is van over-prudent begroten, dan wel

beleids- of uitvoeringsarmoede. Is de aanleiding voor de taakstelling van de projectgroep derhalve op de juiste gronden tot stand gekomen?

Oplossingsrichtingen

De SRN begrijpt waar het College vandaan komt waar het de taakstelling betreft. Echter, de gekozen aanpak lijkt ons contraproductief. De verwijzing naar het “waterbed-effect” in het rapport is relevant, en voor de sport des te meer. Dit neemt verschillende vormen aan:

- Sportverenigingen komen slechts in aanmerking voor subsidie mits de contributie marktconform is en een exploitatietekort bestaat. Accommodatiekosten zijn overwegend de grootste kostenpost. Een verhoging van deze kosten, zal veelal leiden tot een groter exploitatietekort en daardoor een hoger subsidieverzoek;
- Ter overweging wordt gegeven om het ambitieniveau naar beneden bij te stellen. Sport is naar de aard veelal competitief, en verhoudt zich daardoor slecht tot deze gedachtegang. Bovendien bestaat het risico dat een lager ambitieniveau leidt tot een beperkter aanwas, bijvoorbeeld door het ontbreken van rolmodellen of een gemis aan doorgroeimogelijkheden. Ook hier zal dit uiteindelijk leiden tot minder contributie-inkomsten ergo een groter exploitatietekort (de meeste kostenposten kennen een vaste aard);
- Zoals het onderzoek ook aantoont: het risico is groot dat de voorgestelde bezuinigingen tot een afname van de sportparticipatie leiden, en daarmee de preventieve werking die sport en bewegen hebben op de gezondheid van de inwoners. Die vertaalt zich op termijn in stijgende zorgkosten.

Bovendien biedt het rapport al de nodige handvatten om de beleidsvoornemens te realiseren terwijl de kosten niet noodzakelijkerwijs stijgen. Voor sport en bewegen is het daarbij belangrijk om op te merken dat, mede gezien de hoge participatiegraad in onze gemeente, het aantal inwoners dat geraakt wordt door mogelijke bezuinigingen, relatief groot is. De langetermijneffecten zijn zodoende van grote invloed op langjarige financiële vooruitzichten van de gemeente. Een bezuiniging op korte termijn kan zodoende extra nadelig uitpakken. Welke kansen biedt het rapport dan wel:

- Een betere exploitatie van het maatschappelijk vastgoed door multifunctioneel gebruik en samenwerking, waarbij een verhoogde bezettingsgraad en alternatieve inkomsten tot lagere huisvestingskosten per gebruiker leiden;
- Verhoogde inzet op de ruimtelijke thema's in de Duin- en Bollenstreek: het creëren van recreatieve hotspots en kuurfaciliteiten voor zowel inwoners als bezoekers, en een goede relatie tussen bebouwing/open ruimte en wonen/recreëren. Bezie het middengebied in Noordwijk en het is duidelijk welke rol sport en bewegen daarin kunnen betekenen;
- Het bevorderen van samenwerking tussen maatschappelijke organisaties, waarbij SRN een rol ziet weggelegd voor het Sportbedrijf Noordwijk;
- Versterken van de verbinding tussen onderwijs, sport, cultuur en welzijn aangezien dezelfde doelgroepen bediend worden en het maatschappelijk vastgoed ook vaak gedeeld wordt.

De SRN ziet meer kansen dan bedreigingen. Echter, de voorgestelde maatregelen hebben geen oog voor de kansen (hoewel wel opgetekend) maar versterken juist de bedreigingen. Dit lijkt ons een averechts effect, niet zo zeer in financiële zin als wel in het licht van de beleidsdoelstellingen lokaal en regionaal.

Conclusie

De Sportraad Noordwijk adviseert het College van B&W en de gemeenteraad om geen van de voorgestelde maatregelen toe te passen. Bezuinigen op de subsidies voor sport en bewegen op de voorgestelde manier, is contraproductief: als dit al leidt tot lagere subsidies op korte termijn, voorzien wij stijgende kosten op langere termijn. Maar dit is slechts de financiële invloed; op onze leefomgeving en de sociale cohesie is de invloed zo mogelijk nog veel destructiever. Vandaar dat ons advies is: doe nader onderzoek naar de werkelijke doelmatigheid van de huidige subsidieverlening, zonder financiële doelstelling vooraf. Kijk naar het werkelijke maatschappelijke rendement en daar waar de opbrengst uiteindelijk lager is dan iedere geïnvesteerde euro, is er reden tot heroverweging.

Dat leidt tot de volgende slotopmerking. De SRN betreurt het dat het onderzoek geen notie heeft genomen van de talrijke onderzoeken van het Kenniscentrum Sport & Bewegen en NOC*NSF. Wij missen het begrip Social Return on Investment (SROI) waaruit blijkt dat iedere euro geïnvesteerd in sport, het meervoudige opbrengt (ongeacht het getal, het is altijd hoger dan 1). Ook het Human

Capital model zou niet misstaan in het onderzoeksrapport. Dit is redeneren vanuit kracht, vooral de gecombineerde kracht van het Noordwijkse verenigingsleven, de buitenomgeving en faciliteiten, op zoek naar nog meer kansen in de toekomst. Met als resultaat een positief effect op de beleving van een heel grote groep inwoners, op de sociale cohesie en op onze gezondheid. Kies daarom voor de lange termijn en investeer in sport en bewegen.

Met vriendelijke groet,

Klaas van Duin
Voorzitter Sportraad Noordwijk